

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Περιβάλλον, ανάπτυξη και ποιότητα ζωής

A. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Επιλέξτε τη σωστή από τις παρακάτω προτάσεις, θέτοντάς την σε κύκλο.

1. Η σύγχρονη *ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ* χαρακτηρίζεται ως κοινωνία της
 - α) πρόνοιας
 - β) αφθονίας
 - γ) προόδου

2. Το *ΑΛΛΟΙΩΜΕΝΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ* δημιουργεί
 - α) ευχάριστη προσωπική διάθεση
 - β) διάθεση για εργασία
 - γ) πλήξη, ανία και μη αρμονικές κοινωνικές σχέσεις
 - δ) ευνοϊκές κοινωνικές σχέσεις

3. Η *ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ*
 - α) επιβάλλει στους κατοίκους ένα τρόπο ζωής, που παραβιάζει τις βιο-ψυχολογικές τους ανάγκες
 - β) προτρέπει σε μια ζωή χωρίς άγχος και ένταση
 - γ) αποδίδει μεγάλες οικονομικές απολαβές χωρίς εντατικοποιημένο τρόπο ζωής
 - δ) ανεβάζει το επίπεδο ζωής χωρίς ψυχολογικές πιέσεις

4. Ο *ΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΖΩΗΣ* είναι
 - α) φυσιολογικός και άνετος
 - β) προγραμματισμένος γεμάτος ένταση και άγχος
 - γ) ανταποκρίνεται στις ανθρώπινες προσδοκίες
 - δ) ανακόπτει τη μονοτονία της καθημερινής ζωής

5. Ο *ΜΟΝΟΔΙΑΣΤΑΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΣΚΕΨΗΣ* δημιουργείται από
- α) την διαρκώς εξελισσόμενη επιστημονική σκέψη
 - β) την κατανόηση της πολυποίκιλης πραγματικότητας
 - γ) τον μονότονο και μηχανοποιημένο τρόπο ζωής
6. Συνέπεια της αποκλειστικής *ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΝ ΕΓΩΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ* είναι
- α) το αίσθημα ψυχικής άνεσης και πληρότητας
 - β) η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης
 - γ) η απομόνωση και η παθητικότητα
7. Προοπτική της *ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ* και της *ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ* είναι μια ανάπτυξη
- α) οικονομική, κοινωνική και τεχνολογική που θα αφήνει αδιατάρακτη την οικολογική ισορροπία
 - β) που θα επιβάλλει στη φύση τη θέληση του ανθρώπου
 - γ) που υποτάσσει τη φύση στην τεχνολογία
 - δ) που μεγιστοποιεί την οικονομική πρόοδο
8. Ανάμεσα στα *ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ* και στα *ΟΙΚΟ-ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ* υπάρχει στενή σχέση επειδή
- α) η υπερβολική εκμετάλλευση των οικοσυστημάτων τα καταστρέφει, ελαχιστοποιώντας την κάλυψη των ουσιαστικών ανθρώπινων οικονομικών προσδοκιών
 - β) οι οικονομικές επιδιώξεις ενισχύουν την προστασία των οικοσυστημάτων
 - γ) τα οικοσυστήματα χρησιμεύουν μόνο για τη δημιουργία κερδών
9. Η *ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ* του πλανήτη
- α) είναι ευεργετική γιατί αυξάνει την ανθρώπινη επικοινωνία
 - β) προκαλεί υποβάθμιση του περιβάλλοντος, προπάντων στις υπανάπτυκτες χώρες
 - γ) επιδρά ευεργετικά στην παραγωγή τροφίμων

10. Η *ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΑΦΘΟΝΙΑΣ*
- α) σταθεροποιεί την ποιότητα των καταναλωτικών αγαθών
 - β) επιλέγει πάντα χρήσιμα καταναλωτικά αγαθά
 - γ) λατρεύει την κατανάλωση, προκαλώντας ολοένα και μεγαλύτερες απαιτήσεις για περισσότερα καταναλωτικά αγαθά
11. Η *ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ* σήμερα οφείλει να
- α) εντείνει την ένταση της βιομηχανικής παραγωγής, χρησιμοποιώντας περισσότερες πρώτες ύλες
 - β) μην ενδιαφέρεται για τις διαταραχές του περιβάλλοντος, επειδή αυτές είναι αναστρέψιμες
 - γ) ενδιαφέρεται μόνο για την οικονομική ανάπτυξη
 - δ) επιδιώκει ποιότητα προϊόντων με λιγότερη κατανάλωση ενέργειας, καθώς και λιγότερες πρώτες ύλες και απόβλητα
12. Η *ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ* αποβλέπει στην
- α) εξοικονόμηση ενέργειας και πρώτων υλών
 - β) διαρκή χρήση των ίδιων προϊόντων
 - γ) τεχνολογική τελειοποίηση των αρχικά χρησιμοποιούμενων προϊόντων
13. *ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ* είναι
- α) εξειδικευμένο αντικείμενο που έχει μόνο μία λειτουργία
 - β) αντικείμενο που χρησιμοποιείται μια φορά και μετά αχρηστεύεται
 - γ) αντικείμενο που εκτελεί μία εργασία και στη συνέχεια αλλάζει λειτουργία
 - δ) αντικείμενο που χρησιμοποιείται από ένα μόνο πρόσωπο
14. *ΜΕΡΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΕΣ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΑΠΟ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ*
- α) αγοράζοντας σύγχρονα αυτοκίνητα
 - β) μετακινούμενοι με μικρά αυτοκίνητα
 - γ) μετακινούμενοι με λεωφορείο ή ποδήλατο

15. Σύμφωνα με τις *ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*, όλες οι παραγωγικές και καταναλωτικές δραστηριότητες οφείλουν να αποδέχονται
- α) κάθε δυνατότητα για μεγιστοποίηση του κέρδους
 - β) το οικονομικό κόστος, που προξενούν στην ποιότητα του περιβάλλοντος
 - γ) την αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής
16. Η *ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ* απειλεί όσους
- α) παράγουν βιομηχανικά αγαθά
 - β) καταναλώνουν βιομηχανικά αγαθά
 - γ) εξαρτώνται από τους εξαντλούμενους φυσικούς πόρους
 - δ) κερδίζουν στην οικονομία της αγοράς
17. Η αειφόρος ανάπτυξη προτείνει μια *ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΙΜΩΝ* που
- α) λαμβάνει υπόψη της το περιβαλλοντικό κόστος
 - β) αφήνει ελεύθερη την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων
 - γ) δεν επιβαρύνει οικονομικά τους καταναλωτές
18. Η *ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ* πρέπει να φορολογείται επειδή
- α) η μικρή τιμή τους διευκολύνει τις μεταφορές
 - β) η μικρή τιμή τους προσφέρει τη δυνατότητα στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα να αποκτήσουν αυτοκίνητο
 - γ) τα φθηνά καύσιμα μειώνουν τον πληθωρισμό
 - δ) τα καύσιμα χαμηλής ποιότητας καταστρέφουν, με τη ρύπανση που προκαλούν, το περιβάλλον
19. Η *ΕΚΠΟΜΠΗ CO₂ ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ* πρέπει να φορολογείται επειδή
- α) ευνοεί τη βλάστηση στις πόλεις
 - β) καταμετρά το ρυθμό της βιομηχανικής ανάπτυξης
 - γ) ρυπαίνει την ατμόσφαιρα και ενισχύει το φαινόμενο του θερμοκηπίου

20. Οι *ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ*
- α) με βάση κριτήρια αύξησης της παραγωγής
 - β) σύμφωνα με τις φυσικές διαδικασίες των οικοσυστημάτων
 - γ) ανεξάρτητα από τις επιδράσεις τους στο περιβάλλον
 - δ) αποδίδοντας μεγάλες ποσότητες προϊόντων, μικρής διάρκειας ζωής
21. Μια *ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΕΝΑ ΚΛΕΙΣΤΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ* επειδή
- α) μπορεί να λειτουργεί με τις λειτουργίες του οικοσυστήματος, αποδίδοντας την ελάχιστη δυνατή ποσότητα αποβλήτων
 - β) οι βιομηχανικές διεργασίες ουδέποτε παραβιάζουν τους νόμους της οικολογικής ισορροπίας
 - γ) πάντοτε η λειτουργία μιας βιομηχανίας αποβλέπει στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας του οικοσυστήματος
22. Η *ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ* ανάμεσα στα αναπτυγμένα και υπανάπτυκτα κράτη αποβλέπει
- α) στην εκμετάλλευση των πρώτων υλών των υπαναπτύκτων κρατών, από τα αναπτυγμένα
 - β) στην εκμετάλλευση των φθηνών ημερομισθίων των υπανάπτυκτων κρατών από τα αναπτυγμένα
 - γ) στον σχεδιασμό προτύπων ανάπτυξης των βιώσιμων κοινωνιών, κυρίως στα υπανάπτυκτα κράτη
 - δ) στην εκμετάλλευση των ειδών διατροφής που παράγονται στα υπανάπτυκτα κράτη, από τα αναπτυγμένα
23. Με τη φράση «*ΣΚΕΙΠΤΟΜΑΣΤΕ ΠΛΑΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΡΟΥΜΕ ΤΟΠΙΚΑ*» εννοούμε
- α) να αδιαφορούμε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής μας, αφού αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση
 - β) να αδιαφορούμε για τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, αφού αυτά δεν αφορούν την περιοχή στην οποία ζούμε
 - γ) να είμαστε ενήμεροι για την κατάσταση του περιβάλλοντος στον πλανήτη μας, αντιμετωπίζοντας, παράλληλα, ενεργητικά τα τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής μας

24. Σε σχέση με τις *ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΑΣ ΔΡΑΣΕΙΣ* οφείλουμε να οδηγούμε αυτοκίνητα
- α) μικρά που καίνε λίγα καύσιμα
 - β) μεγάλου κυβισμού με σύγχρονες ανέσεις
 - δ) μεταχειρισμένα παλαιάς τεχνολογίας
25. Μια *ΣΩΣΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ* επιβάλλει να επιλέγουμε προϊόντα
- α) μιας χρήσης
 - β) ανακυκλώσιμα
 - γ) μικρής χρονικής διάρκειας
 - δ) φτηνά και χαμηλής ποιότητας

B. Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Αντιστοιχίστε τις έννοιες της στήλης Α με τις αυτές της στήλης Β με ένα συνδυαστικό βέλος.

1.

Α	Β
<ul style="list-style-type: none"> – ψυχική ισορροπία – μονομερής ανάπτυξη – μηχανοποιημένος ρυθμός ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> α. διαταράσσεται από τα στοιχεία του τεχνοκρατικού περιβάλλοντος β. μεγέθυνση του κέρδους και της ποσότητας της παραγωγής γ. δεν συμβιβάζεται με τις βιολογικές και ψυχολογικές ανάγκες του ανθρώπου

2.

A

- εγωκεντρικές ανάγκες
- μέσα δραστηριοποίησης
- δημιουργική απασχόληση

B

- α. εργασία ή διασκέδαση που σχετίζεται με τις δημιουργικές δυνατότητες του ανθρώπου
- β. προκαλούνται από την αποκλειστική προβολή ατομικών και προσωπικών τάσεων και απόψεων
- γ. βοηθούν τον άνθρωπο να καταπολεμήσει την ανία διαμέσου επωφελών, γι' αυτόν και τους άλλους, δραστηριοτήτων

3.

A

- αειφόρος ανάπτυξη
- βιώσιμη κοινωνία
- περιβαλλοντικά προβλήματα

B

- α. συχνά προκαλούνται από την αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων για την αύξηση του κέρδους και της κατανάλωσης
- β. ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει τις δυνατότητες του μέλλοντος
- γ. υποστηρίζει την ανάπτυξη χωρίς να βλάπτει το περιβάλλον

4.

A

B

- οικονομικά συμφέροντα
- η τεχνολογική εξέλιξη
- πληθυσμιακή αύξηση
- καταναλωτική κοινωνία

- α. προκύπτει κυρίως από το φτωχό τμήμα του πληθυσμού πάνω στον πλανήτη που επιβαρύνει τους εξαντλήσιμους φυσικούς πόρους
- β. εξωθεί στην απόκτηση ολοένα και περισσότερο αγαθών
- γ. φέρνουν το άτομο αντιμέτωπο με το κοινωνικό σύνολο και βλάπτουν τη ποιότητα του περιβάλλοντος
- δ. συχνά δυσκολεύεται από τις παρενέργειες των επιτευγμάτων της

5.

A

B

- αποδοτική τεχνολογική πορεία
- ανακύκλωση
- αντικείμενα μιας χρήσης
- περιβαλλοντική αγωγή

- α. παιδαγωγικές δραστηριότητες που επιδιώκουν τη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης
- β. απαιτεί λιγότερη ενέργεια και παράγει λιγότερα τοξικά απόβλητα
- γ. αντιμάχεται την οριστική αχρήστευση των υλικών και προωθεί την επαναχρησιμοποίησή τους
- δ. χρησιμοποιούνται για περιορισμένο χρόνο και μετά αχρηστεύονται

6.

A

B

- υποβάθμιση των κοινών
- πράσινοι φόροι
- κλειστό οικοσύστημα

- α. ελαχιστοποιεί τα απόβλητα διαμέσου της ανακύκλωσης των υλικών και της επανάκτησης της χρησιμοποιούμενης ενέργειας
- β. επιβάλλονται σε όσους παραβαίνουν τα όρια χρήσης ή καταστροφής των φυσικών πόρων
- γ. απειλεί αυτούς που εξαρτώνται από τους ίδιους φυσικούς πόρους

7.

A

B

- προσομοίωση οικοσυστημάτων
- ήπιες τεχνολογίες
- προσωπική περιβαλλοντική δράση

- α. στηρίζουν μια βραδύτερη ανάπτυξη της παραγωγής, αλλά ελαττώνουν τις καταστροφές του περιβάλλοντος
- β. η απομίμηση της λειτουργίας τους μέσα στις βιομηχανίες περιορίζει τη ρύπανση και τη σπατάλη των φυσικών πόρων
- γ. ατομική προσπάθεια επίλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων

Γ. Ερωτήσεις διάταξης

Βάλτε στη σωστή σειρά τις παρακάτω έννοιες ή διαδικασίες με βάση

1. τη σχέση ανάμεσα στα οικονομικά συστήματα και στα οικο-συστήματα
 - α) εντατική χρήση φυσικών πόρων
 - β) καταναλωτικό πρότυπο ζωής
 - γ) πτώση της ποιότητας του περιβάλλοντος

2. τη διαδικασία της ανακύκλωσης
 - α) υλικά προς αχρήστευση
 - β) επιλογή των υλικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν
 - γ) μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος
 - δ) ελάττωση του όγκου των απορριμμάτων

3. τον τρόπο ζωής και τις συνέπειές του στη βιομηχανική κοινωνία
 - α) κοινωνία της αφθονίας
 - β) αλλοιωμένο εξωτερικό περιβάλλον
 - γ) τεχνοκρατικός χαρακτήρας ανάπτυξης
 - δ) διατάραξη ψυχικής ισορροπίας

Δ. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης και κρίσης

1. Ποιες ψυχικές δυνατότητες πρέπει να αξιοποιήσει ο άνθρωπος, ώστε να αντιμετωπίσει τα δυσμενή φαινόμενα της σύγχρονης ζωής;
2. Με ποιους τρόπους η αειφόρος ανάπτυξη επιδιώκει να διαχειριστεί τους φυσικούς πόρους;
3. Πώς επηρεάζουν το περιβάλλον οι φτωχές χώρες με τους ταχέως αυξανόμενους πληθυσμούς τους;
4. Για ποιους λόγους οι αναπτυγμένες χώρες με σταθερούς πληθυσμούς επηρεάζουν δυσμενώς το περιβάλλον τους;
5. Τι είναι η ανακύκλωση των υλικών;
6. Πώς οι πολίτες μπορούν σε προσωπικό επίπεδο να συμβάλλουν στην ελάττωση της κατανάλωσης της ενέργειας;
7. Τι είναι οι πράσινοι φόροι;
8. Γιατί επιδιώκεται όπως οι βιομηχανικές διεργασίες λειτουργούν σύμφωνα με τις φυσικές λειτουργίες των οικοσυστημάτων;
9. Ποια είναι η σημασία της φράσης: «σκέψου πλανητικά και δράσε τοπικά»;
10. Αναφέρετε κατά τη γνώμη σας, μερικές προσωπικές επιλογές, που μπορούν να οδηγήσουν στην ελάττωση της κατανάλωσης της ενέργειας.

11. Γιατί η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας αρνήθηκε να συμφωνήσει με το πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τη μείωση της χρήσης των χλωροφθορανθράκων που απειλούν την προστατευτική στοιβάδα του όζοντος;
12. Τι αποκαλείται ως «τραγωδία των κοινών».
13. Με πιο τρόπο τα αναπτυσσόμενα κράτη θα πεισθούν να προστατεύσουν περιβαλλοντικά τις ενεργειακές τους πηγές;
14. Με ποιο τρόπο μπορεί η συμμετοχή μας σε δραστηριότητες περιβαλλοντικής αγωγής να επηρεάσει την περιβαλλοντική πολιτική και νομοθεσία;
15. Γιατί ως πολίτες πρέπει να ενημερωθούμε για τα περιβαλλοντικά προβλήματα;
16. Ποια θέματα μπορούν να περιέχουν τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αγωγής;
17. Αναφέρετε τις θετικές και αρνητικές όψεις της τεχνολογικής εξέλιξης.
18. Με ποιο τρόπο θεωρείτε ότι τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος διαταράσσουν την ψυχική ισορροπία του ανθρώπου;
19. Ποια προβλήματα και ερωτήματα οδήγησαν στην προοπτική της αειφόρου ανάπτυξης και της βιώσιμης κοινωνίας;
20. Εξηγήστε γιατί οι στόχοι της οικονομικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος, θεωρούνται από πολλούς, ως ασυμβίβαστοι;
21. Γιατί δεν μπορούμε να βασίσουμε αποκλειστικά το μέλλον μας στις τεχνολογικές δυνατότητες;
22. Εξηγήστε πώς συνδέεται η «υποβάθμιση των κοινών» με την πολιτική τιμών που απαιτεί η αειφόρος ανάπτυξη.